

Vlaams
Parlement

stuk **1265** (2011-2012) – Nr. 2
ingediend op 17 november 2011 (2011-2012)

Ontwerp van decreet

tot wijziging van diverse bepalingen
van het decreet van 5 juli 2002
tot vaststelling van de regels
inzake de dotatie en de verdeling
van het Vlaams Gemeentefonds

Verslag

namens de Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur,
Decreetsevaluatie, Inburgering en Toerisme
uitgebracht door de heer Willy Segers

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: mevrouw Annick De Ridder.

Vaste leden:

mevrouw Karin Brouwers, de heren Jan Durnez, Ward Kennes, Jan Verfaillie;
de heren Stefaan Sintobin, Joris Van Hautthem, mevrouw Linda Vissers;
de heer Marnic De Meulemeester, mevrouw Annick De Ridder;
de heer Kurt De Loor, mevrouw Els Robeyns;
de heren Lieven Dehandschutter, Willy Segers;
mevrouw Patricia De Waele;
de heer Bart Caron.

Plaatsvervangers:

mevrouw Vera Jans, de heer Jan Laurys, mevrouw Valerie Taeldeman, de heer Johan Verstreken;
de dames Katleen Martens, Marleen Van den Eynde, de heer Wim Wienen;
de heer Marc Vanden Bussche, mevrouw Khadija Zamouri;
de heer Steve D'Hulster, mevrouw Fatma Pehlivan;
mevrouw Lies Jans, de heer Karim Van Overmeire;
de heer Peter Reekmans;
mevrouw Mieke Vogels.

Toegevoegde leden:

de heer Christian Van Eyken.

Stukken in het dossier::

1265 (2011-2012) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

De Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Decreetsevaluatie, Inburgering en Toerisme besprak op 15 november 2011 het ontwerp van decreet tot wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds.

1. Toelichting door de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand

In de beleidsnota en de beleidsbrieven Binnenlands Bestuur werd een aanpassing van de decreten inzake de algemene financiering van de lokale besturen aangekondigd. In dit ontwerp van decreet wordt een beperkte wijziging van het Gemeentefonds doorgevoerd. In een volgende fase wordt een meer fundamentele hervorming van het Gemeentefonds voorbereid.

De voorliggende wijziging is beperkt en van technische aard. Het gaat om het wegwerken van een aantal anomalieën en het aanbrengen van technische verbeteringen in het bestaande decreet. De hoogte van het Gemeentefonds, de jaarlijkse groeivoet, de korf van de verdelingscriteria alsook hun relatieve gewicht, blijven onverkort behouden.

Toch zijn de voorgestelde wijzigingen noodzakelijk om een aantal knelpunten weg te werken. Zo veroorzaakt de inzameling van een aantal onderliggende gegevens steeds meer problemen. Sommige aangeleverde gegevens sluiten niet goed meer aan bij de onderliggende verdelingsparameter zoals gedefinieerd in het huidige decreet.

Daarnaast genereren een aantal verdelingsmaatstaven in het huidige decreet een aantal ongewenste neveneffecten. Zo zijn er nogal sterke schommelingen in de opeenvolgende definitieve aandelen voor eenzelfde bestuur. Ter illustratie neemt de minister de gemeente Lummen als voorbeeld. In 2008 kreeg die voor het criterium ‘kansarme geboorten’ 227.216 euro, in 2009 ging het om 87.220 euro en in 2010 om 138.429 euro. Voor het criterium ‘leefloners’ ging het in 2008 om 74.035 euro, in 2009 om 58.725 euro en in 2010 om 93.100 euro. Door deze schommelingen was er voor Lummen in 2009 een minderontvangst van 3,23% ten opzichte van 2008 en in 2010 een stijging met 5,58%.

Gevolg is ook dat de door het Agentschap voor Binnenlands Bestuur geraamde aandelen uit het Gemeentefonds sterke afwijkingen vertonen met de definitieve aandelen. Zo bedroeg het definitief aandeel van de dotatie uit het Gemeentefonds 2010 voor de (kleine) gemeente Spiere-Helkijn 28.237 euro, of bijna 6% minder dan het geraamde bedrag dat haar in de tweede helft van 2009 was meegegeven. Die ongewenste neveneffecten spelen des te sterker voor de kleinere besturen.

Het voorliggende wijzigingsdecreet beoogt enerzijds een opschoning van het huidige decreet door een juridische herformulering van sommige verdelingsparameters. Het betreft veelal de regularisatie van een bestaande toestand en leidt niet tot wijzigingen in de verdeling van de dotatie tussen individuele gemeenten. Anderzijds gaat het om een uitvlakking van soms grote en onvoorspelbare schommelingen in de aandelen van opeenvolgende jaren, in plus en in min, door het introduceren van een gemiddelde waarde over de drie laatst gekende jaren. Het betreft de sociale parameters ‘geboorten in kansarme gezinnen’ en ‘leefloners’, waarvoor niet langer het laatst gekende cijfer zal worden gebruikt, maar wel het gemiddelde van de drie laatste jaren.

Hierdoor zullen sommige gemeenten niet meer geconfronteerd worden met soms nogal grote schommelingen van jaar tot jaar van hun dotatie vanuit het Gemeentefonds. De dotatie voor de betrokken gemeenten kan hierdoor wat verschillen, maar op termijn ontvangt geen enkele gemeente een euro meer of minder dan indien men niet zou werken met gemiddelden. Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur zal een meer nauwkeurige

raming kunnen maken van de aandelen uit het Gemeentefonds voor het komende jaar voor elk van de gemeenten. Dat is positief voor de planning van de individuele gemeenten.

Het ontwerp van decreet werd technisch voorbereid in goede samenwerking met de administraties en overheidsinstellingen die verantwoordelijk zijn voor de aanlevering van de gegevens. De volgende parameters worden opnieuw gedefinieerd: de personen met een wigw-statuut (wigw: weduwen, invaliden, gepensioneerden en wezen), de werklozen met een lage scholingsgraad, de geboorten in kansarme gezinnen, de bewoners van sociale huurappartementen, de bestaansminimumtrekkers, het aantal leerlingen en studenten in het secundair onderwijs, het hoger onderwijs, het deeltijds kunstonderwijs en het volwassenenonderwijs.

Tot slot overloopt de minister nog kort de terminologische wijzigingen. Bij het 'aantal personen met een wigw-statuut, met uitzondering van de bestaansminimumtrekkers' wordt de nieuwe formulering: 'het aantal personen met een voorkeursregeling in de ziekteverzekering exclusief leefloners'. Bij 'werklozen met een lage scholingsgraad' wordt de parameter geherformuleerd tot 'het aantal kortgeschoolde werkzoekenden met een werkloosheidsuitkeringsaanvraag'. 'Geboorten in kansarme gezinnen' wordt 'het gemiddelde aantal geboorten in een kansarm gezin over drie jaar'. De parameter 'bewoners van sociale huurappartementen' wordt geherformuleerd tot 'het aantal sociale huurappartementen'. 'Bestaansminimumtrekkers' wordt 'het gemiddelde aantal personen dat recht heeft op een leefloon over drie jaar'. De 'leerlingen in het secundair onderwijs' worden 'de regelmatige leerlingen in het voltijds secundair onderwijs', de 'leerlingen en studenten in het hoger onderwijs' worden 'de inschrijvingen in een opleiding in het hoger onderwijs met een diplomacontract', de 'leerlingen deeltijds kunstonderwijs' worden 'de helft van het aantal financierbare leerlingen in het deeltijds kunstonderwijs', en de 'cursisten volwassenenonderwijs' worden 'de helft van het aantal hoofdelijk financierbare cursisten van de centra voor volwassenenonderwijs'.

2. Vragen en opmerkingen van de commissieleden

De heer *Ward Kennes* merkt op dat het gaat om een beperkt en eerder technisch ontwerp van decreet, waar men niet tegen kan zijn. Hij heeft wel twee fundamentele bedenkingen. Voortaan zal men rekening houden met het aantal sociale huurappartementen en niet langer met het aantal bewoners van sociale huurappartementen. Het aantal sociale huurwoningen is echter nog altijd geen parameter, hetgeen te betreuren valt. CD&V blijft ook aandringen op een grondige hervorming van het Gemeentefonds. Een structurele aanpassing van de financiering van de lokale besturen is noodzakelijk. Op dit ogenblik kunnen de grootsteden Antwerpen en Gent, dankzij allerlei mechanismen, los van het Gemeentefonds en het Stedenfonds, al behoorlijk wat middelen krijgen om hun functie waar te maken. De scheeftrekking via de voorafname blijft echter heel groot. Daaraan wordt in dit decreet niet verholpen.

De heer *Marnic De Meulemeester* vindt het positief dat dit ontwerp van decreet zal leiden tot een aantal technische aanpassingen en correcties. Open Vld zal dit ontwerp van decreet dan ook steunen. Het gaat hier niet om een belangrijke hervorming van het Gemeentefonds. Dat blijkt ook het advies van de Vlaamse Adviesraad voor Bestuurszaken (VLABEST). Fundamentele hervormingen zijn nochtans noodzakelijk. De spreker wil weten wanneer hiervan werk zal worden gemaakt.

De heer *Kurt De Loor* sluit zich aan bij de vraag van de heer De Meulemeester naar de timing voor een fundamentele hervorming van het Gemeentefonds. In dit ontwerp van decreet gaat het om eerder technische ingrepen die op de steun van sp.a kunnen rekenen. VLABEST stelt in zijn advies verheugd te zijn dat er 'eindelijk' werk wordt gemaakt van de actualisering van de parameters. De spreker wil weten sinds wanneer de actualiseringsgegevens ter beschikking zijn.

De heer *Bart Caron* kondigt aan dat Groen! het ontwerp van decreet zal steunen. Het gaat vooral om kleine technische aanpassingen. Ook worden mogelijke verschillen van jaar tot jaar uitgevlakt over een langere termijn. Dat is vooral belangrijk voor de kleinere gemeenten. Ook hij wil weten wanneer een grondige hervorming van het Gemeentefonds kan worden verwacht. Welke stappen worden er in dat verband gezet?

De heer *Joris Van Hautem* stelt vast dat dit ontwerp van decreet een aantal technische aanpassingen doorvoert, waar op zich niks tegen is. Er is echter nood aan een grondige evaluatie en eventueel herziening van het Gemeentefonds. Deze herziening was al aangekondigd in de vorige regeerperiode. Ook in de nieuwe beleidsbrief blijft het bij een aankondiging. Hij veronderstelt dat de realisatie van de hervorming wellicht niet meer voor deze regeerperiode is. Hij begrijpt wel dat dit een heikel punt is omdat er veel gemeenten en veel belangen bij betrokken zijn. Omwille van het lange uitblijven van een grondige hervorming zal Vlaams Belang zich onthouden bij de stemming.

3. Antwoorden van de minister

Minister *Geert Bourgeois* beaamt dat het om een eerder technisch ontwerp van decreet gaat. Men conformeert zich aan de terminologie die wordt gehanteerd in de andere beleidsdomeinen. Het ontwerp van decreet biedt echter ook meer zekerheid, zeker voor kleinere gemeenten. Grote schommelingen zullen worden voorkomen zodat het opmaken van een begroting eenvoudiger wordt.

In de feiten was het al zo dat men in het Gemeentefonds geen rekening kon houden met het aantal bewoners van sociale huurappartementen, zodat men moest terugvallen op het aantal sociale huurappartementen. De vraag van de heer *Kennes* om ook het aantal huurwoningen als parameter te gebruiken, zou een verandering in de verdeling van het Gemeentefonds impliceren. Uitgangspunt voor deze wijziging was dat ze voor geen enkele gemeente per saldo een euro verschil zou maken.

De minister stelt dat de voorliggende hervorming reeds in 2005 door zijn administratie werd voorgesteld. Toen werd er echter geen werk van gemaakt. Het gaat om een kleine maar noodzakelijke hervorming.

De minister wil het decreet op het Gemeentefonds grondig hervormen, maar dat is geen eenvoudige zaak. Er zijn veel parameters die elkaar opheffen en soms tegenspreken. Het regeerakkoord bevat ook geen opties over een grote hervorming. Er is daarin enkel sprake van een voortzetting van de groeivoet van 3,5%. Extra probleem is dat men in deze periode niet over meer middelen beschikt. Dit betekent dat men van sommige gemeenten middelen moet afnemen om ze toe te kennen aan andere. In de vorige regeerperiode werd een studie besteld bij PricewaterhouseCoopers die al aan bod kwam in de commissie. Momenteel zijn het kabinet en de administratie bezig met de voorbereiding van de hervorming. De hervorming is echter niet de eerste prioriteit en maakt geen onderdeel uit van het regeerakkoord. Eerst moet werk gemaakt worden van de interne staatshervorming en van de voorbereiding van de verkiezingen. Op het einde van de regeerperiode kan werk worden gemaakt van een grondige hervorming van het Gemeentefonds, die dan in werking kan treden in de volgende regeerperiode.

4. Stemmingen

De artikelen 1 tot 3 en het geheel van het ontwerp van decreet tot wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds worden aangenomen met 10 stemmen bij 2 onthoudingen.

Annick DE RIDDER,
voorzitter

Willy SEGERS,
verslaggever